

Turku. Maarian kirkko. Kirkkomaan putkikaivantojen valvonta

**Joulukuu 2016-tammikuu 2017
FT Kari Uotila
Muuritutkimus ky**

Tiivistelmä

Maarian kirkon kirkkomaalla tehtiin vuodenvaihteessa 2016-2017 putkikaivantoja, jotka valvottiin arkeologisesti. Kirkon länsiportin edustalta tuli esiin suurikokoinen laakakivi, joka jäi paikalleen. Kirkon itäpuolella oli havaintoja nykyisiä polkuja vanhemmista hautauksista. Ne jätettiin paikalleen.

Arkisto- ja rekisteritiedot

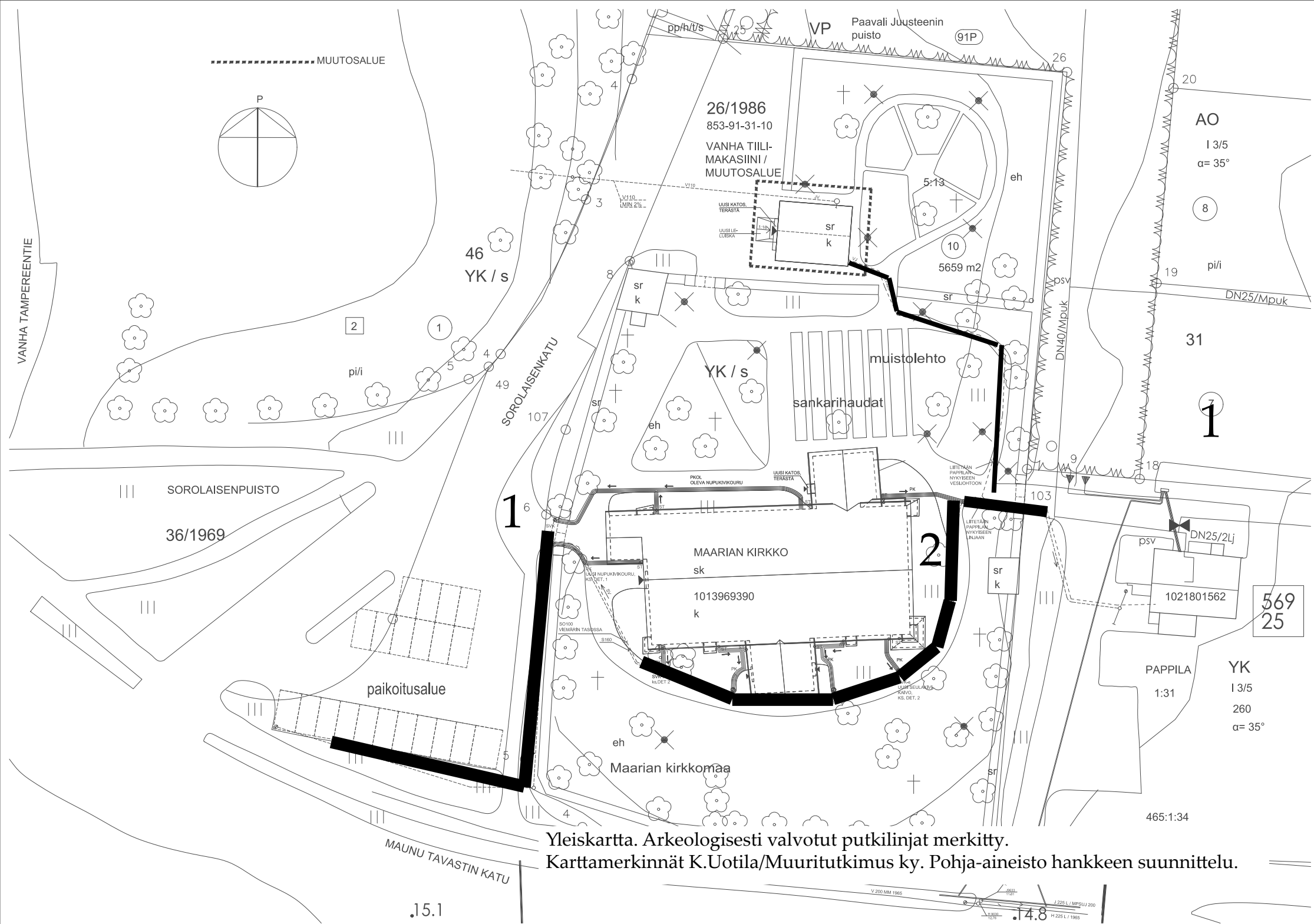
Kohteen nimi:	Turku. Maarian kirkko
Kunta:	Turku
Kohteen laji:	kirkkomaa
Ajoitus:	1700-1800 -luku
Koordinaatisto	P (ETRS-TM35FIN): 6713388 I (ETRS-TM35FIN): 241378
Tutkimuksen laatu	Arkeologinen valvonta
Tutkimuksen laajuus	Valvottu alue n. 150 metriä
Tutkimuslaitos:	Muuritutkimus ky
Tutkimuksen tekijät:	FT Kari Uotila ja HuK Janne Haarala
Tutkimuslupa:	MV/146/05.04.01.02/2016
Kenttätyöaika:	28.11.2016-19.1.2017
Rahoittaja:	Turun ja Kaarinan srk. yhtymä
Alkuperäinen raportti:	Museovirasto
Laajuus:	10 s.

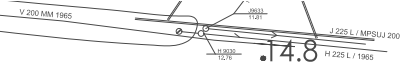
Karttakuva. Tutkimuskohde merkittynä yleiskarttaan. Karttapohja MML.

Sisällys

Tiivistelmä	2
Arkisto- ja rekisteritiedot	3
Karttakuva	4
Sisällys	5
Kartta 1. Yleiskartta, jossa valvotut alueet	6
Raportti	7
Tutkimuskartta MuTu116024:1. Läntinen portti	8
Tutkimuskartta MuTu116024:2. Kirkon itäpuoleinen hiekkakäytävä	8
Kuvat MuTu116024dg:1-3	9

Yleiskartta. Arkeologisesti valvotut putkilinjat merkitty.
 Karttamerkinntät K.Uotila/Muuritutkimus ky. Pohja-aineisto hankkeen suunnittelu.

31.5.2017
FT Kari Uotila
Muuritutkimus ky
suovillankatu 3 20780 Kaarina
kuotila@muuritutkimus.com

Turku. Maarian kirkko. Kirkkomaan putkikaivantojen valvonta

joulukuu 2016-tammikuu 2017

Muuritutkimus ky suoritti Turussa Maarian kirkon kirkkomaalla ja sen läheisyydessä arkeologista valvontaa 28.11.2016-19.1.2017 välisenä aikana. Hankkeen toteutti Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä (Antti Lehtikankare ja Antti Helle) ja suunnittelusta vastasi arkkitehti Jaakko Rautanen. Kaivutyöt suoritti Kummalan maankaivuliike.

Arkeologisen valvonnan vastuuhenkilönä toimi Muuritutkimukselta FT Kari Uotila ja toisena arkeologina työskenteli HuK Janne Haarala. Kaivutöitä valvottiin päivittäin työmaan etenemisen mukaisesti. Raportin laadintaan ovat osallistuneet sekä Uotila että Haarala.

Maarian kirkolla toteutettiin kaksi maankaivulinjaa. Ensimmäinen tehtiin Maunu Tavastin kadun ja Sorolaisenkadun risteysalueelle (paikoitusalue) ja kirkkomaan läntisen kivimuurin edustalle. Alkuperäisen suunnitelman mukaan putkilinjat oli tarkoitus kaivaa kirkkomaalle Sorolaisenkadun suunnalta porttiaukosta.

Porttiaukon edustalta karttaan merkityllä alueella 1 tuli esiin suurikokoinen laakakivi korkeudelta +16.87 noin 30 cm portaikon nykyisten kiviaskelmien alla. Putkilinjaus todettiin hankalaksi toteuttaa suunnitellulla tavalla ja se siirrettiin kirkon itäpuolelle.

Seuraavassa vaiheessa putkikaivanto toteutettiin idän suunnalta olevan porttiaukon kautta. Tätä kautta kaivettiin tarpeelliset kaivannot kirkon lounaiskulmalle saakka. Kirkkomaan alueella putkikaivannon syvyys oli keskimäärin 1.0 m ja kaivuut tehtiin käytännössä kokonaan sekoittuneessa maakerroksessa. Hautausmaalla todettiin sekoitekerroksessa vainajien luita, jotka kerättiin kaivutyövaiheessa talteen ja sijoitettiin takaisin lähelle alkuperäistä sijaintipaikkaa putkilinjauksen sivuun. Osassa aluetta sekoitekerroksessa oli runsaasti ihmisten luiden palasia. Näissä tapauksissa maa-aines vietiin sellaisenaan Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän osoittamalle paikalle.

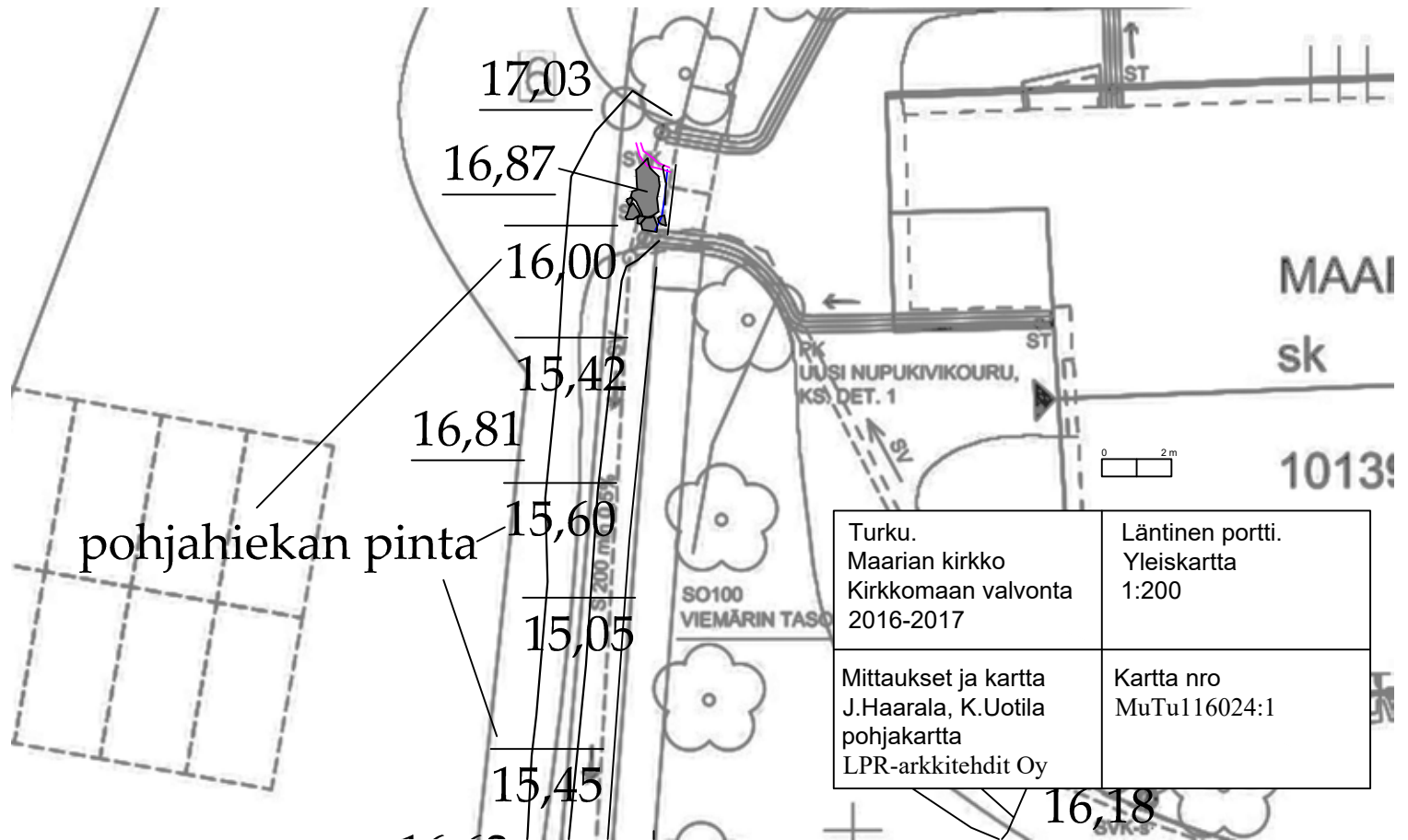
Hautausmaalla tuli karttaan merkityllä alueella 2 esiin pintaosia puuarkuista ja paikallaan olleista vainajista. Putkilinjan pohjan korkoa nostettiin muutamia senttejä ja vainajat ja arkkujen osat jäivät putkityön täytön alle. Alue oli selkeästi nykyisen käytäväosan alla ja hautausten saattoi päätellä olevan nykyisiä hautoja vanhempia.

Hautausmaan pohjoisosaan kaivettiin vanhalle makasiinille putkikaivanto. Se noudatti aikaisempaa linjausta eikä esiin tullut arkeologisia havaintoja.

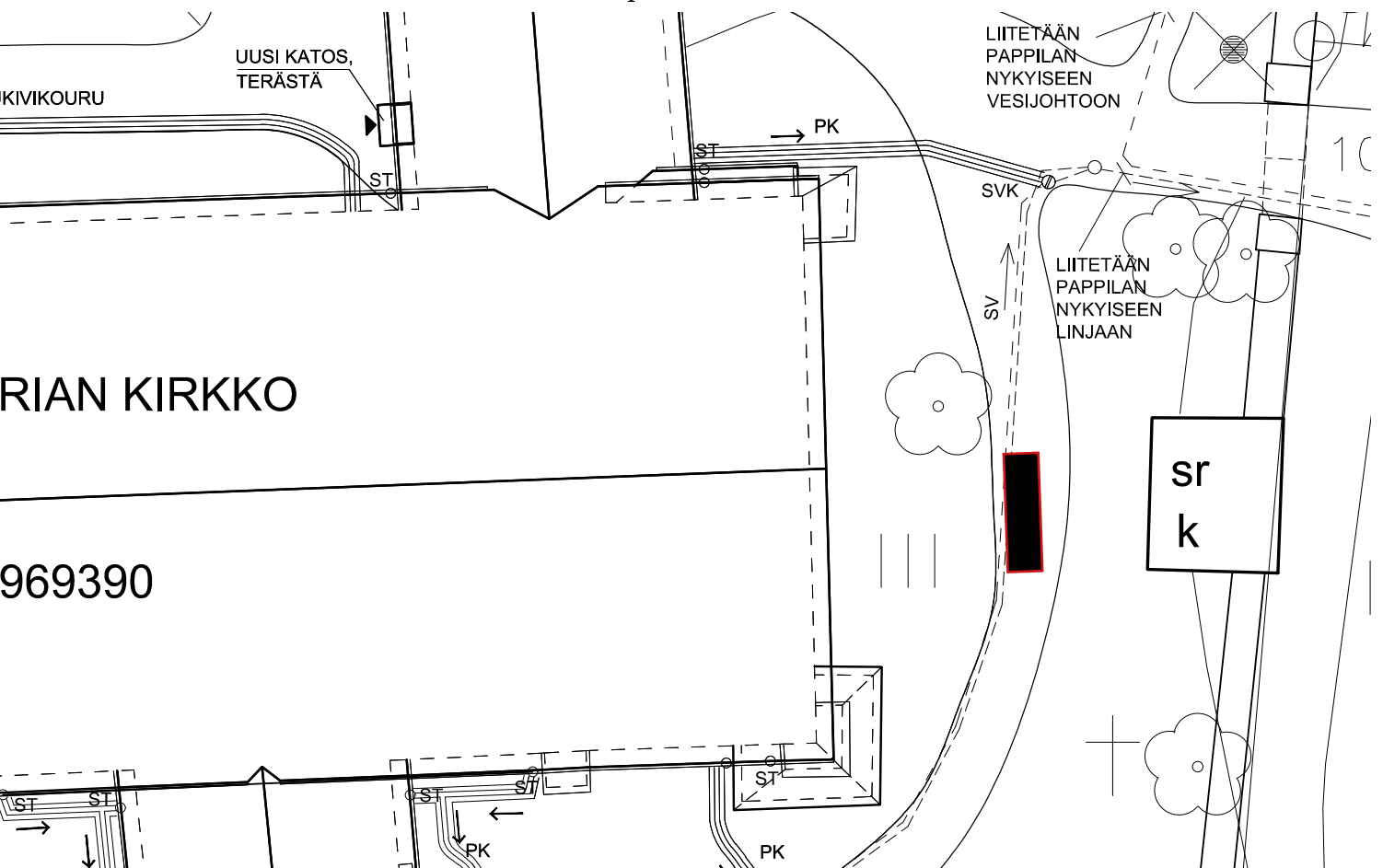
Kaarinassa 31.5.2017

FT Kari Uotila

Muuritutkimus ky

Tutkimuskartta MuTu116024:1. Läntinen porttiaukko. 1:200.

Tutkimuskartta MuTu116024:2. Kirkon itäpuolen hiekkakäytävä, jolta tehtiin selviä arkku- ja hauytahavaintoja.

MuTu116024dg:1. Maarian kirkko, Längelmäki porttiaukko. Kaivanto avattuna. J. Haarala. Joulukuu 2016. NW.

MuTu116024dg:2. Maarian kirkko, Längelmäki porttiaukko. J. Haarala. Joulukuu 2016. W.

MuTu116024dg:3. Maarian kirkko, Läntinen porttiauukko. Kiviladelmä J. Haarala. Joulukuu 2016. S.